

Vand væk fra dyrkningsmæssigt værdifulde landbrugsjorder

Rikke Krogshave Laursen

4. april 2024

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Landbruget oplever stigende udfordringer med for meget vand

September 2017

Opråb: Lodsejere sejler væk i åvand

AF: PIA PAGAARD M. MADSEN, PIMA@AMTSAVISEN.DK
Publiceret 20. september 2017 kl. 08:32

Viborg Stifts Folkeblad
d. 20. september 2017

TV MIDTVEST d. 19.
september 2017,
nyhedsudsendelse kl. 19:30

Skals Å, 90 cm over normal vandstand

Januar 2018

Danmark drukner i vand fra oven – og fra neden

Jyllandsposten 8/1-2018

Man bør overveje at
lave åerne større og
dybere, så de kan flytte

Det kan dog ikke løse
problemet. Derfor bør
også tage diskussionen
ikke nogle af vandløbene

Alt, alt for meget vand efterlader en regning på milliarder

Jyllandsposten 9/1-2018

**Vandet ødelægger
landmændenes marker: - Det er
helt tosset**

Tveast.dk, d. 13. januar 2018

SEGES
INNOVATION

Efteråret 2019 / Vinteren 2020

Landmænd: Vi vil grave grøfter

Vand har ødelagt mange landmænds marker. Nu kræver landmændene, at grøfter og vandløb skal graves dybere for at slippe af med vandet. Rigtig dårlig løsning, siger Danmarks Naturfredningsforening.

Allan Bech Sørensen på sin rugmark nær Spandet ved Ribe.
Foto: Finn Grahndin.

<https://www.tvsyd.dk/esbjerg/landmaend-vi-vil-grave-groefter>

Efter sjaskvåd vinter: Vandmasser lægger Fyn ned

Stisystemerne ved Odense Å er helt væk i vand. Grundvandet trænger op mellem sommerhusene ved Tørrise på Nordfyn. Anlæggelsen af det tredje motorvejsspor på Fyn er gået helt i stå, og bøndernes gylletanke er ved at løbe over.

Lyt til artiklen

<https://www.tv2fyn.dk/fyn/efter-sjaskvaad-vinter-vandmasser-laegger-fyn-ned>

Februar 2020 er den vådeste vinter nogensinde i os, hvor isårligt Fyn har været ramt af vintervandoverløb. Video: Sune Jørgensen

Den nordjyske muld er mættet af vandmasserne

Sådan så det ud i 2019, da Fyn var mere våddækket. Arkivfoto. Foto: Mikkel Kræm Andersen

Gudenåen flyder over - kro drukner lige nu i vand

<https://nyheder.tv2.dk/lokalt/2019-10-26-gudenaen-flyder-over-kro-drukner-lige-nu-i-vand>

Kroejerne har tidligere hævet hele haven med én meter og lavet en sø. Men alligevel er de ikke sikret mod oversvømmelser i fremtiden, som de ellers troede. Foto: Torben Mondrup / TV Midtvest

Speedway-bane under vand: - Jeg har aldrig oplevet noget lignende

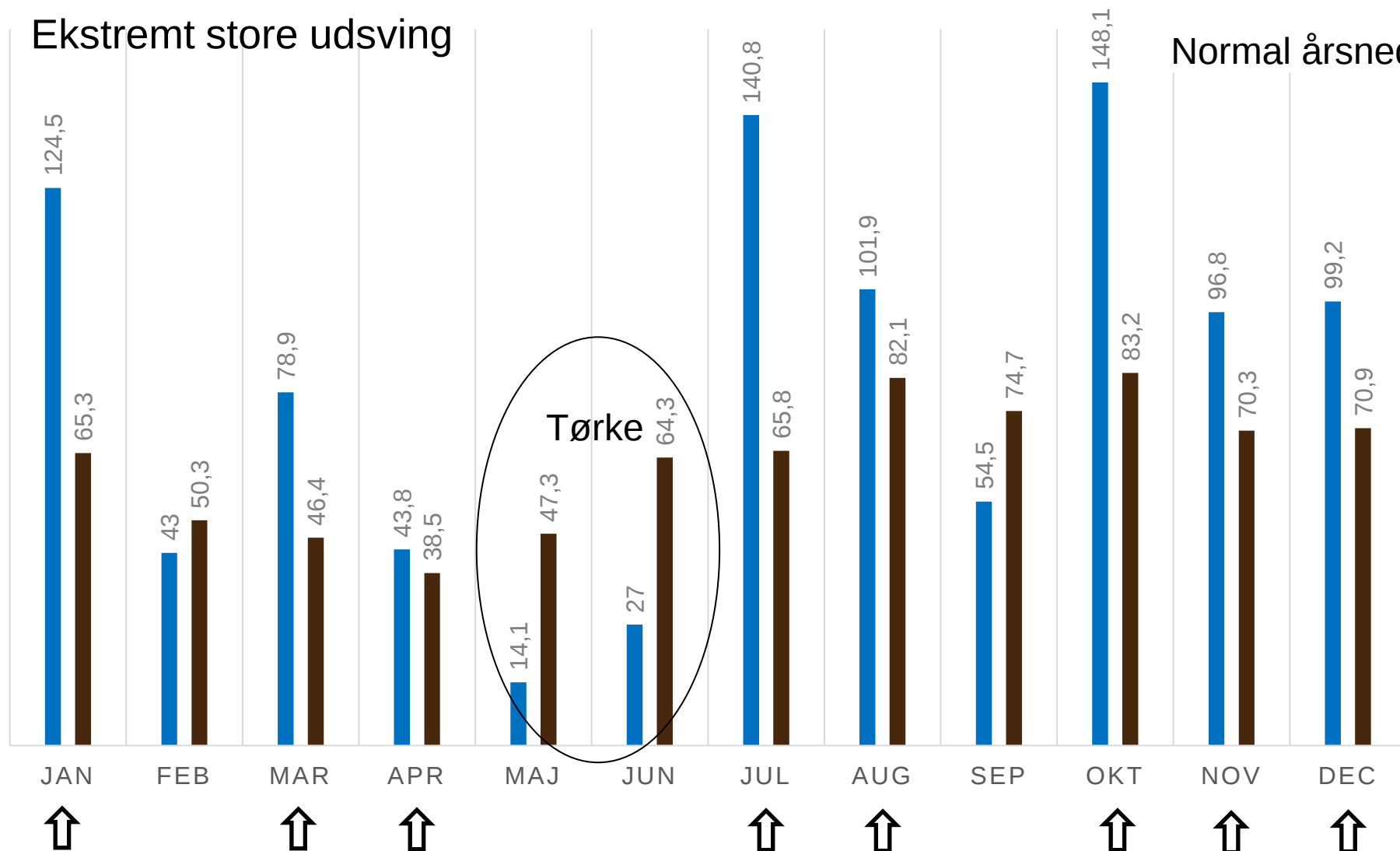
<https://nyheder.tv2.dk/lokalt/2020-02-26-speedway-bane-under-vand-jeg-har-aldrig-oplevet-noget-lignende>

2023: Et rekord nedbørsår

2023: Rekord årsnedbør 972,6mm
Seneste årsnedbørsrekord 905,0mm

MÅNEDSNEDBØR

Ekstremt store udsving

Normal årsnedbør 759,1mm

■ 2023
■ Klimanormal (1991 - 2020)

[Vejrkortet \(dmi.dk\)](https://vejrkortet.dmi.dk)
[Vejrekstremer Danmark \(dmi.dk\)](https://vejrekstremer.dmi.dk)

2023 bød også på:

Flere arealmæssigt store skybrud (d. 26. juni, 26. juli, 11. september og d. 3. oktober)

Stormflod (100-års hændelse) d. 20. oktober (dmi.dk)

Forhøjet vandstand ved havnen i Sønderborg. Foto: Mads Claus Rasmussen / Ritzau Scanpix

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Våde marker i 2023

Foto: SEGES

Foto: SEGES

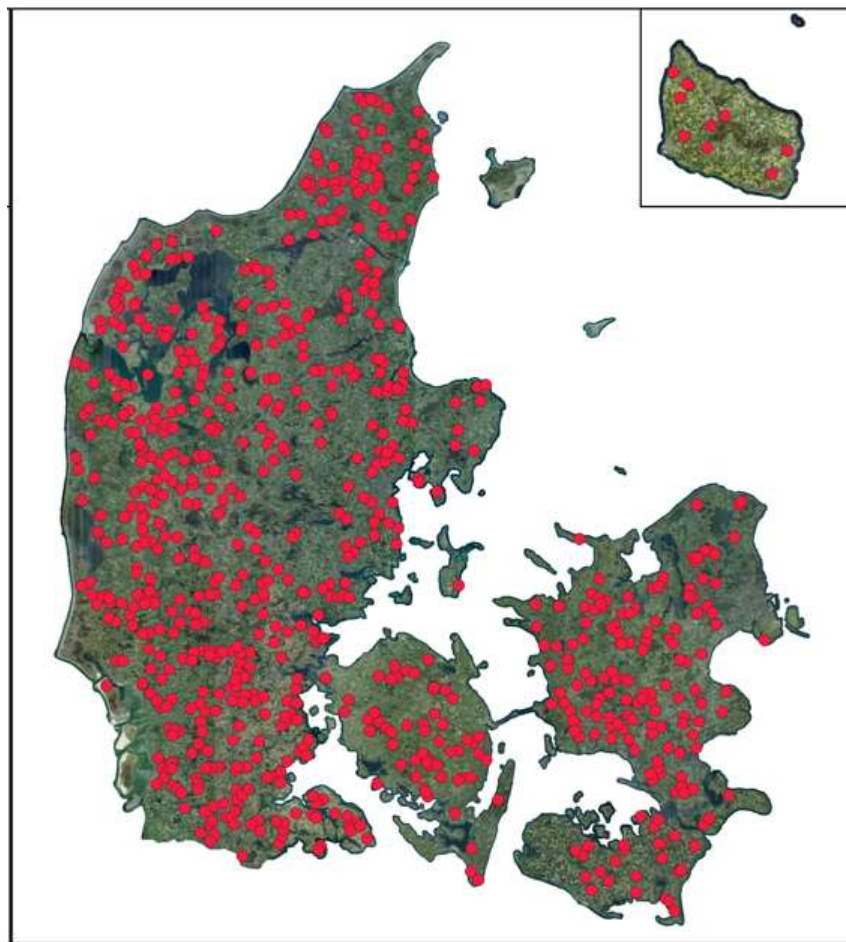
Foto: SEGES

Jorden er mættet med vand, og grundvandet står usædvanligt højt flere steder i landet ([Geus, 2023](#)).

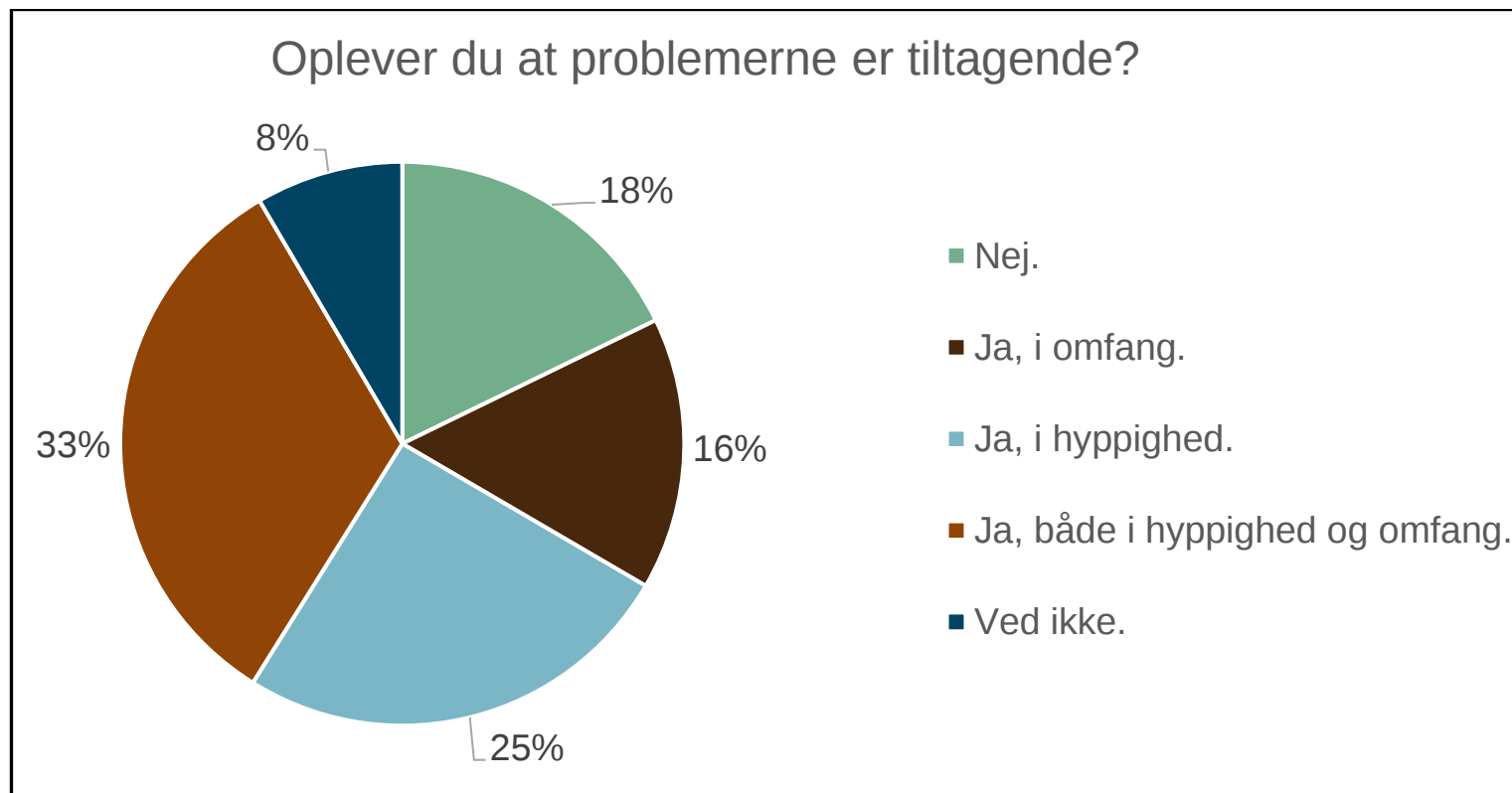
Våde og vandlidende marker opleves som et stigende problem

Spørgekemaundersøgelse i foråret 2023

– svar fra over 800 landmand (> 50 ha) med udfordringer på egne jorder

● Bedrifter med vandlidende jord

72% oplever at andelen af vandlidende jorder på deres bedrift er <10%

**Det er højaktuelt, at vi får løst udfordringerne med
vand i det åbne land**

Herunder at vi sørger samarbejder,
helhedsorienterede og multifunktionelle løsninger

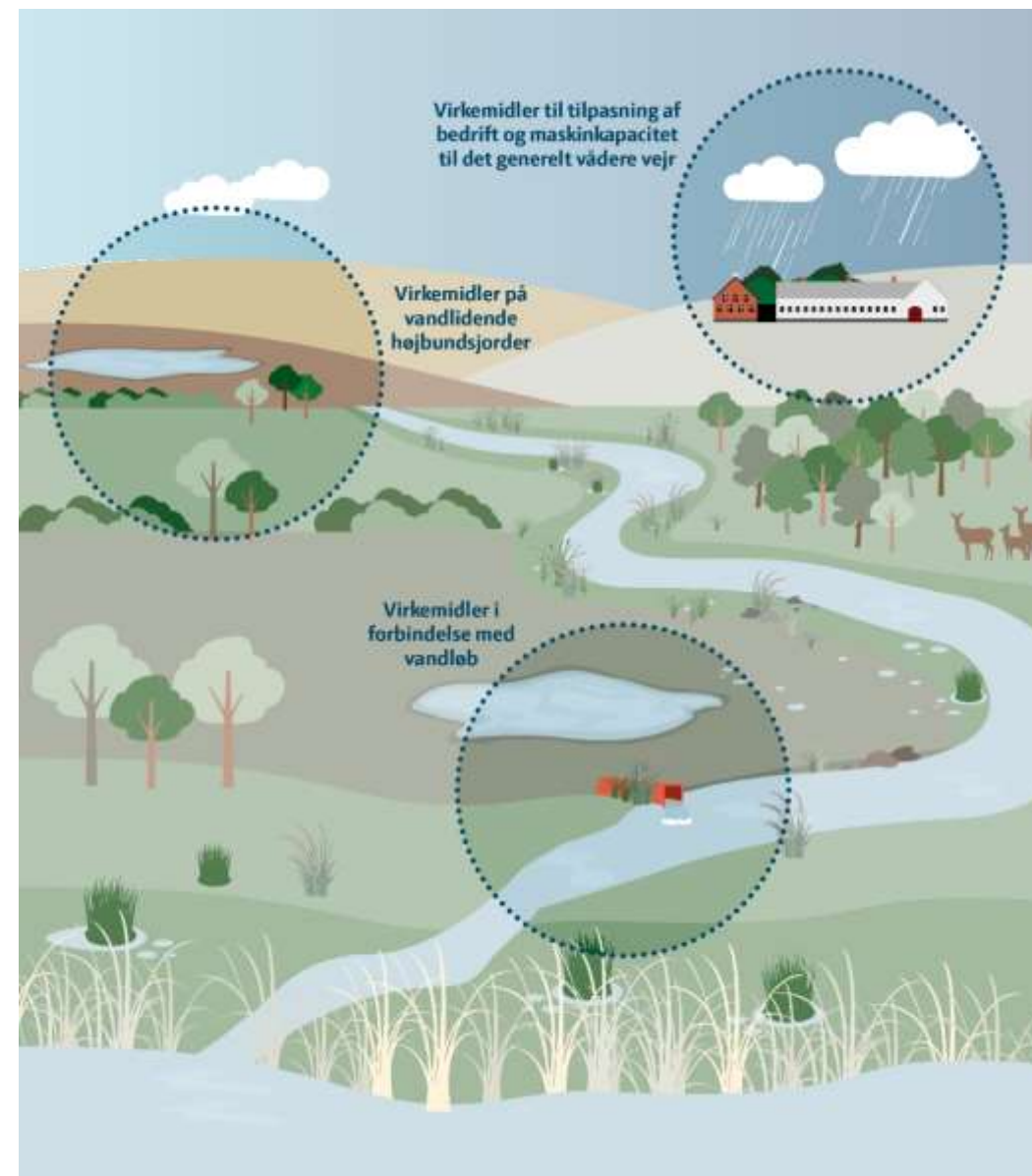

Projektets formål

- Projektets formål er at få vand væk og sikre optimal produktion på dyrkningsmæssigt værdifulde landbrugsjorder.

Indenfor de tre indsatsområder:

- 1) Kyst- og vandløbspåvirkede landbrugsarealer;
- 2) Vandlidende højbundsjorder; og
- 3) Bedrifter påvirket af et generelt vådere vejr

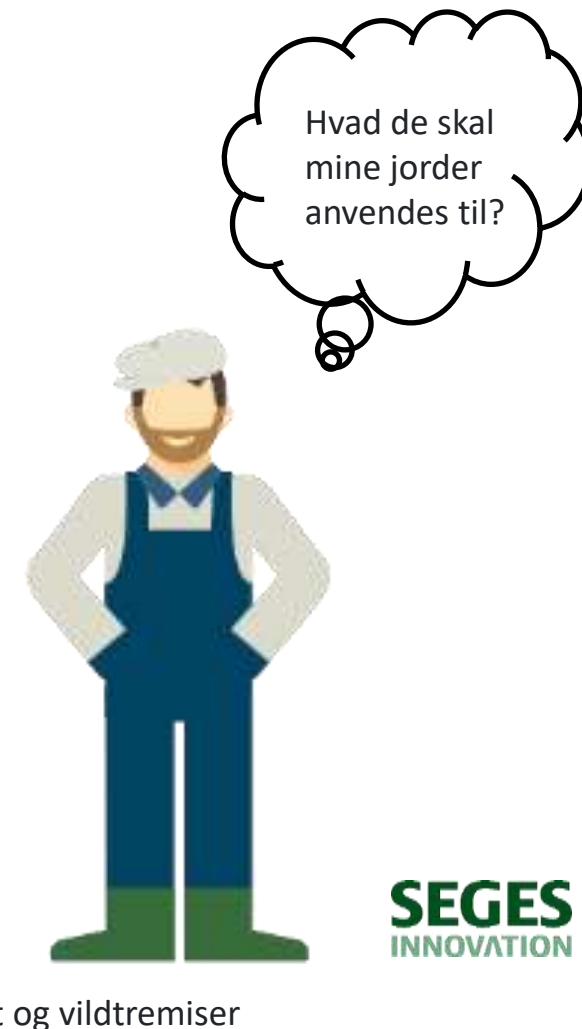
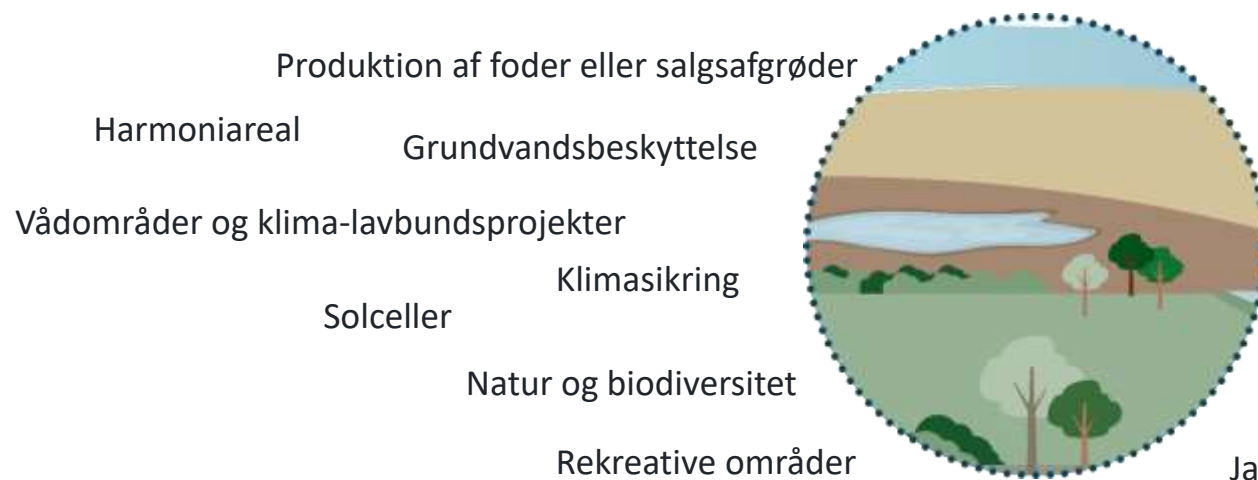
Mange dagsordener der påvirker det åbne land

- Klimatilpasning er kun én af mange store udfordringer, som det åbne land står over for og som kræver areal at løse.

Landmændene oplever et stort pres på deres arealer

- Jorderne kan have forskellige funktioner og bidrage til at løse nogle af de problemstillinger, som vores samfund står overfor på natur-, miljø- og klimaområdet.
- Samfundet er begyndt at opstille overordnede mål og krav til arealanvendelsen via forskellige ordninger, der ekstensiverer driften.
- Landmændene skal overveje, hvordan arealerne skal anvendes. Specielt hvis det er vandlidende og lavbundsjorder, da de kan være med til at løse nogle af udfordringerne.

Projektets mål

- Målet er handleplaner for afvanding, som sikrer, at dyrkningsmulighederne opretholdes gennem rentable, helhedsorienterede klimatilpasningsløsninger, der er fagligt funderet og anerkendt af landmænd, myndigheder og andre aktører.

Planter, Natur og vandmiljø

SEGES
BRUGSINFORMATION

LANDBRUGSINFO

Landmandens handleplan: Løs dine udfordringer med vandlidende og oversvømmede marker

Handleplanen vejleder dig i, hvad du kan gøre for at løse dine udfordringer med vand på henholdsvis:

- kyst- og vandløbspåvirkede landbrugsjorder,
- vandlidende højbundsjorder og
- bedrifter påvirket af det generelt vådere vejr.

Flere projekterestater

Se alle projektets resultater

Planter, Natur og vandmiljø

SEGES
INNOVATION

LANDBRUGSINFO

Landmandens handleplan: Løs dine udfordringer med vandlidende og oversvømmede marker

Handleplanen vejleder dig i, hvad du kan gøre for at løse dine udfordringer med vand på henholdsvis:

- kyst- og vandløbspåvirkede landbrugsjorder,
- vandlidende højbundsjorder og
- bedrifter påvirket af det generelt vådere vejr.

Erfaringsplatform for afvanding

● Dræning, højbund ● Dræning, lavbund ● Vandløb

Tiltag

- ☐ Dræning, højbund
- ☐ Dræning, lavbund
- ☐ Vandløb

Virkemidler

- ☐ Demning
- ☐ Dobbeltprofil
- ☐ Drænplov
- ☐ Focarbejde
- ☐ Genslyngning
- ☐ Grøvemaskine/bendegraver
- ☐ Grødeskæring
- ☐ Kædegraver
- ☐ Omlede
- ☐ Overfladestænkning
- ☐ Pivcetmetode
- ☐ Planering
- ☐ Pumpe
- ☐ Sandflomme

Find risikokortet på Landmand.dk

Risikokort: Våde og vandlidende marker

Konsulentinformation

Indtast cvr-nummer på den landmand du ønsker at se risikokort for:

Lyt bl.a. til podcasten "Vandlidende jorde – hvad gør vi med dem?" på <https://podcast.seges.dk>

Plantepodcast fra SEGES Innovation

Vandlidende jorde – hvad gør vi med dem?

00:00 | 42:07

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

TAK til følgegruppen for rigtig god sparring undervejs

Følgegruppens medlemmer

Helge Danneskiold-Samsøe	Danske Vandløb
Simon Stisen	GEUS
Mathias Neumann Andersen	Agroøkologi, AU
Hans Chr. Holst	Bestyrelsesmedlem i L&F, Planteproduktion
Thyge Nygaard	Danmarks Naturfredningsforening
Anders Gade	KTC - Viborg Kommune
Lene Strøm Pedersen	Miljøstyrelsen
Jacob Neergaard	L&F
Britt Bjerre Paulsen	Spiras

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Foto: SEGES

Rikke Krogshave Laursen

Rila@seges.dk

+45 3030 2682

SEGES
INNOVATION